

ОПШТИНА НОВА ВАРОШ

Грађански водич кроз буџет за 2016. годину

Јануар 2016.

Садржај

1. Увод.....	1
2. Шта је буџет општине?.....	2
3. Ко прави буџет општине?.....	3
4. Планирани приходи у 2013. години.....	4
5. Планирани расходи у 2013. години.....	7
5.1 На шта се троши новац?.....	9
5.2 Развој заједнице.....	11
5.3 Општинска управа.....	12
5.4 образовање.....	13
5.5 Јавни дуг.....	14
5.6 Спорт, култура и туризам.....	15
5.7 Програми социјалне помоћи.....	16
5.8 Капитални пројекти.....	17
6. Буџетски приоритети у 2016. години.....	18

1. Увод

Публикација пред Вама је први Грађански водич кроз буџет општине Нова Варош.

Основна сврха овог документа је да вам пружимо најважније информације о планираном буџету за 2016. годину, као и о околностима и одлукама којима смо се водили приликом његовог састављања.

С обзиром да највећи део новца стиже у буџет кроз наплату пореза, наша је обавеза да њиме располажемо у најбољем интересу заједнице и да грађанима представимо тачне и разумљиве податке.

Грађански водич кроз буџет намењен је свим грађанима који желе да буду обавештени о плановима локалне самоуправе за прикупљање и трошење новца и да прате реализацију постављених циљева.

Надамо се да је овај документ, први пут направљен у Новој Вароши, објаснио кључна питања и тако учинио буџет приступачнијим и разумљивијим.

Ова публикација настала је у оквиру иницијативе за веће укључивање јавности у буџетске консултације, и ја се надам да ћете и у наредним годинама бити спремни да се одазовете позиву да заједно планирамо развој наше општине.

Председник општине Нова Варош

Динитрије Пауновић

2. Шта је буџет општине?

Буџет општине је правни документ који утврђује план прихода и расхода општине за наредну годину. Два основна елемента сваког буџета су приходи и расходи. Израда буџета представља сложен процес, који траје готово читаву годину (слика 1.).

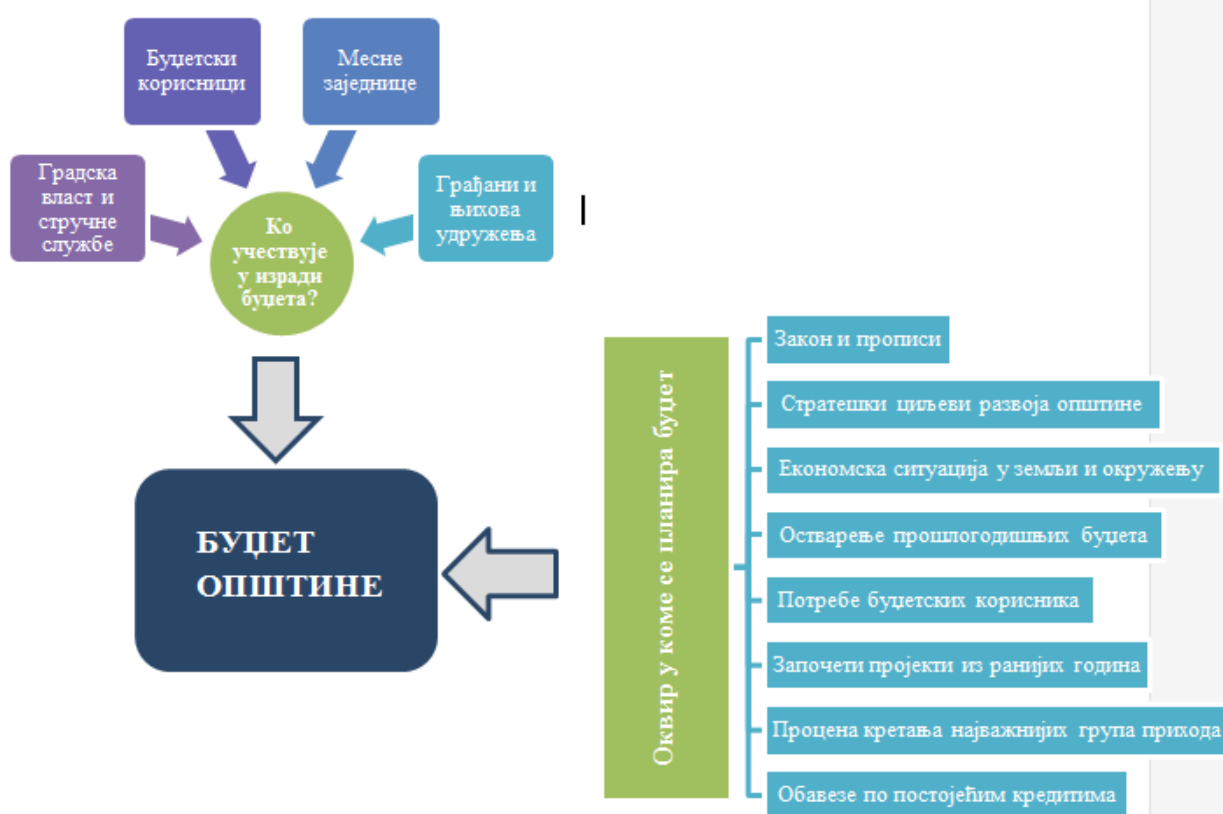

Слика 1.

3. Ко прави буџет општине?

Из општинског буџета се током године подмирују обавезе и врше сва плаћања из делокруга рада локалне самоуправе. Исто тако у буџет се сливају приходи из којих се подмирују те обавезе.

Председник општине и локална управа спроводе општинску политику, а главна полуга те политике и развоја је управо буџет. Приликом дефинисања овог за општину најважнијег документа, они морају да се воде законским прописима, стратешким приоритетима развоја и другим елементима, као што је приказано (слика 2.):

Слика 2.

4. Планирани приходи у 2016. години

Укупни приходи општине Нова Варош у 2016. години износе: **558.800.000** динара.

Буџет се пуни од: пореских прихода, прихода од продаје добара и услуга, прихода од имовине, осталих прихода, донација и трансфера (слика 3.).

Укупни приходи 558,8 милиона динара							
Порески приходи 222,9 милиона динара				Трансфе ри од других нивоа власти 212,5 милиона динара	Приходи од продаје добара и услуга 1,9 милиона динара	Приходи од имовине 104,5 милиона динара	Остали приходи 17 милиона динара
Порез на доходак, добит и капит. доб итке 136,2 милиона динара	Порез на имовину 54,5 милиона динара	Порез на добра и услуге 16,2 милиона динара	Остали порези 16 милиона динара				

Слика 3.

Пореске приходе општина прикупља кроз наплату пореза на зараде, пореза на добра и услуге, пореза на имовину и осталих пореза.

Приходи од продаје добара и услуга обухватају различите таксе које локална управа прикупља на нивоу општине и приходе које својом делатношћу остваре општински органи и организације

Приходе од имовине општина прикупља од камате на средства буџета општине и кроз наплату различитих накнади (накнаде за коришћење природних добара, шумског и пољопривредног земљишта, простора и грађевинског земљишта и др.).

Остали приходи обухватају добровољне трансфере од физичких и правних лица, приходе од новчаних казни, као и све неодређене и мешовите приходе које прикупља општина.

Донације подразумевају пренос новчаних средстава од страних и домаћих инвеститора за различите пројекте.

Трансфери представљају прилив новчаних средстава из Републичког буџета у корист општине.

Трансфери из Републичког буџета чине 38% извора финансирања општине (слика 4.) .

Слика 4.

План прихода је сачињен на бази пројекције кретања најважнијих показатеља за 2016. годину, а основ за планирање је Закона о финансирању локалне самоуправе, којим је **укинут значајан број комуналних такси** од којих је на приходе општине највише утицало укидање *комуналне таксе за коришћење обале у пословне сврхе и накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта*. Такође, изменом поменутог Закона смањени су приходи по основу комуналне таксе за истицање фирме (процент смањења

прихода је за око 20%). Смањени приходи биће делом надомештени од пореза на имовину и ненаменског трансфера.

Укупни приходи општине Нова Варош у 2016. години су се смањили за 92,9 милиона динара у односу на прошлу годину (табела 1.). До смањења је дошло јер су у 2015.години наплаћени приходи по основу накнаде за коришћење градског грађевинског земљишта, која је укинута крајем 2013. године.

Промена прихода 2016-2015	Промена у милионима динара
<i>Порез на доходак, добит и капиталне добитке</i>	4,5
<i>Продаја добара и услуга</i>	3,4
<i>Порези на добра и услуге</i>	0,2
<i>Приходи од имовине</i>	-73,1
<i>Трансфери од других нивоа власти</i>	-13,3
<i>Други порези</i>	-8
<i>Порези на имовину</i>	-3,5
<i>Остали приходи</i>	-3,1
Укупно	-92,9

Табела 1.

Потребна средства за финансирање буџетског дефицита у износу од 54.000.000 динара и финансирање отплате дуга од 14.000.000 динара обезбедиће се из нераспоређеног вишка прихода у износу од 68.000.000 динара.

5. Планирани расходи у 2016. години

Једно од основних буџетских начела јесте равнотежа прихода и расхода, стога укупни расходи општине Нова Варош у 2013. години износе **626.800.000** динара (слика 5.).

Укупни расходи 626,8 милиона динара								
Текући расходи 428 милиона динара							Капитални расходи	Отплата камата и главнице
Расходи за запослене	Коришћење роба и услуга	Субвенције	Социјалне помоћи	Донације и трансфери осталим нивоима власти	Остали расходи	Резерва		
90,4 милиона динара	154,5 милиона динара	16,1 милиона динара	12,4 милиона динара	95,2 милиона динара	47,4 милиона динара	12 милиона динара	182,7 милиона динара	16,1 милиона динара

Слика 5.

Расходи за запослене, представљају све трошкове за запослене, како у управи тако и код буџетских корисника.

Коришћење роба и услуга обухвата сталне трошкове, путне трошкове, услуге по уговору, специјализоване услуге, трошкове материјала, текуће поправке и одржавање.

Субвенције из буџета су планаране у укупном износу од 16,1 милион динара за (табела 2.).

Субвенције

План за 2016.

% учешће у укупним расходима

Субвенције јавним нефинансијским институцијама и предузећима - <i>Депонија</i>	1.500.000	0,24%
Субвенције приватним предузећима -Информисање	3.000.000	0,48%
Текуће субвенције за пољопривреду	8.600.000	1,37%
Субвенције приватним предузећима –Пројекат «Подршка женском предузетништву на територији општине	3.000.000	0,24%
Укупно	16.100.000	2,57%

Табела 2.

Донације и трансфери су трошкови које општина има за исплату дотација организацијама обавезног социјалног осигурања и трансфера осталим нивоима власти (основно и средње образовање, НСЗ, здравство).

Остали расходи обухватају дотације невладиним организацијама и трошкове пореза, такси, новчаних казни, пенала и надокнада штете од елементарних непогода.

Капитални расходи су трошкови за основна средства (зграде и грађевинске објекте, машине и опрему, земљиште и слично).

Отплата камата и главнице обухвата трошкове отплате узетих кредита.

5.1 На шта се троши новац?

У 2016. години највише новца из буџета биће издвојено за локалну самоуправу, путну инфраструктуру, локални економски развој. У табели можете видети колико је процентуално учешће појединих ставки у укупним расходима буџета.

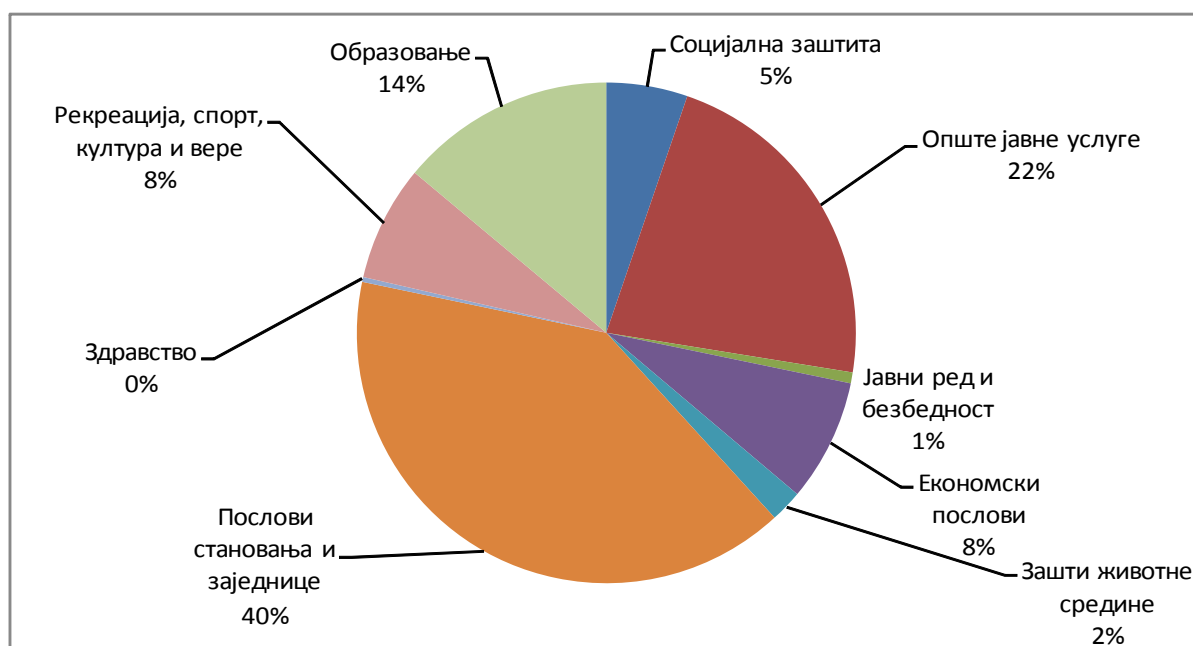
Назив	План за 2016. годину	% учешће у укупним расходима
<i>Локална самоуправа</i>	147.293.000	23,5%
<i>Путна инфраструктура</i>	147.000.000	23,5%
<i>Локални економски развој</i>	49.500.000	7,9%
<i>Основно образовање</i>	43.354.000	6,9%
<i>Развој туризма</i>	35.902.000	5,7%
<i>Социјална и дечија заштита</i>	34.245.000	5,5%
<i>Комунална делатност</i>	34.000.000	5,4%
<i>Предшколско васпитање</i>	29.556.000	4,7%
<i>Лokalни развој и просторно планирање</i>	25.545.000	4,1%
<i>Развој спорта и омладине</i>	22.000.000	3,5%
<i>Развој културе</i>	20.285.000	3,2%
<i>Средње образовање</i>	14.520.000	2,3%

<i>Развој пољопривреде</i>	13.600.000	2,2%
<i>Заштита животне средине</i>	8.000.000	1,3%
<i>Примарна здравствена заштита</i>	2.000.000	0,3%
Укупно	626.800.000	100,0%

Табела 3.

Расходи се могу приказати и по функционалној класификацији, односно према намени за коју се новац из буџета троши. Постоји 10 категорија у које се групишу трошкови (слика 6.):

1. опште јавне услуге,
2. одбрана,
3. јавни ред и безбедност,
4. економски послови,
5. заштита животне средине,
6. послови становања и заједнице,
7. здравство,
8. рекреација, спорт, култура и вере,
9. образовање и
10. социјална заштита.

Слика 6.

Општина Нова Варош има укупно 29 буџетских корисника. У табели можете видети колико је новца из буџета предвиђено за сваког од корисника.

Буџетски корисник	План за 2016.	% учешће у укупним расходима
Директни корисници буџета		
<i>Председник општине и веће</i>	14.755.000	2,35%
<i>Општинско Веће</i>	200.000	0,03%
<i>Скупштина општине</i>	7.626.000	1,22%
<i>Општинска управа (опште услуге, јавни ред и безбедност, Ветске и остале услуге, услуге противпожарне заштите, трансакције за јавни дуг, услуге емитовање, остале опште услуге, Црвени крст, Депонија, дечија заштита)</i>	140.200.000	19,55%
<i>Јавни правобранилац</i>	1.592.000	0,25%
Индиректни корисници буџета		
<i>Туристичко - спортска организација „Златар“</i>	35.902.000	5,73%
<i>Дечији вртић „Паша и Наташа“</i>	29.556.000	4,71%
<i>Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу општине</i>	206.545.000	32,95%
<i>Центар за социјални рад</i>	15.295.000	2,44%
<i>ОШ „Живко Љујић“</i>	14.064.000	2,24%
<i>Дом културе „Јован Томић“</i>	10.990.000	1,75%
<i>ОШ „Гојко Друловић“</i>	11.015.000	1,76%
<i>Библиотека „Јован Томић“</i>	7.915.000	1,26%
<i>Спортски савез Нова Варош</i>	22.000.000	3,51%

<i>Пољопривредници</i>	13.600.000	2,17%
<i>ОШ „Вук Стефановић Караџић“</i>	5.240.000	0,84%
<i>ОШ „Кнезова Раиковића“</i>	4.890.000	0,78%
<i>ОШ „Момир Пуцаревић“</i>	4.490.000	0,72%
<i>Сектор за ванредне ситуације</i>	1.000.000	0,16%
<i>Фонд за заштиту животне средине</i>	6.500.000	1,04%
<i>ОШ „Добрислав Рајић“</i>	3.510.000	0,56%
<i>Одељење завичајног музеја Ужицеи Историјски архив</i>	1.080.000	0,17%
<i>Канцеларија за младе</i>	1.600.000	0,25%
<i>Основна музичка школа Пријепоље</i>	145.000	0,02%
<i>Ватрогасно друштво</i>	100.000	0,02%
<i>Савет за родну равноправност</i>	100.000	0,02%
Укупно	559.910.000	89,33%

Табела 4.

5.2 Развој заједнице

У развој заједнице биће потрошено укупно 222.045.000 динара (табела 5.). За унапређење привредног амбијента планирано је 33.500.000 динара, спровођење политике запошљавања преко НСЗ (отварање нових радних места, samozapoшљавање, јавни радови, стручна пракса) 10.000.000 динар, подстицање женског предузетништва 3.000.000 динара, информисање 3.000.0000 динара. Прело Дирекције за изградњу општине за развој заједнице планирано је 172.545.000 динара.

Назив	Намена	2013	% укупних издатака из буџета
<i>ЈП Дирекција за грађевинско земљиште и изградњу општине</i>	Функционисање Дирекције и изградња објеката	25.545.000	5,4%
	<i>Одржавање</i>	30.000.000	5,9%
<i>Локални путеви и улице</i>	<i>Изградња</i>	117.000.000	8,0%
	Самозапошљавање, отварање нових радних места, јавни радови	10.000.000	0,6%
<i>Субвенције приватним предузећима-Пројекат „Подстицај развоја женског предузетништва“</i>		3.000.000	0,2%
<i>Закуп и куповина пословног простора у Кокином Броду и изградња индустријске зоне</i>		36.500.000	

Укупно	222.045.000	35,42%
---------------	--------------------	---------------

Табела 5.

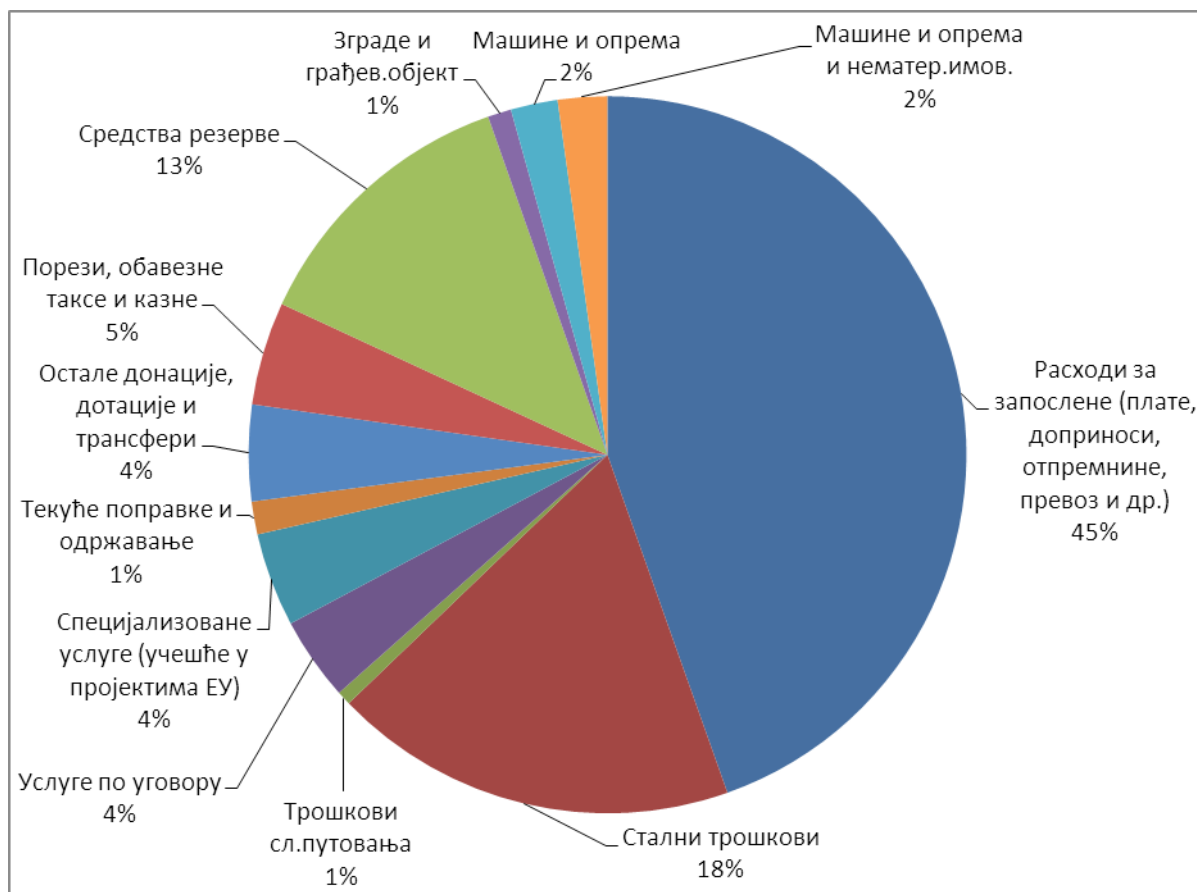
5.3 Општинска управа

Расходи који се односе на општинску управу чине скоро 25 % укупних трошкова буџета (табела 6.).

Општинска управа	План за 2013. годину
<i>Опште услуге</i>	94.820.000
<i>Јавни ред и безбедност</i>	1.730.000
<i>Дотације невладиним организацијама</i>	1.500.000
<i>Противпожарна и заштита од елементарних непогода</i>	1.100.000
<i>Трансакције за јавни дуг</i>	16.000.000
<i>Канцеларија за младе</i>	1.600.000
<i>Црвени крст</i>	1.300.000
<i>Депонија</i>	1.500.000
<i>Дечија заштита</i>	17.650.000
<i>Информисање</i>	3.000.000
Укупно	140.200.000

Табела 6.

У овој групи расхода највећу ставку представљају опште услуге које обухватају трошкове плата за запослене, специјализоване и услуге по уговору, сталне трошкове (комуналне услуге, енергетске услуге, услуге комуникација, трошкове платног промета и банкарских услуга и слични трошкови), трошкове материјала, зграда и грађевинских објеката, машина и опреме, средства резерве, трошкове текућих поправки и одржавања и друге сличне трошкове (слика 7.).

Слика 7.

Органи локалне управе у општини Нова Варош су Председник општине, Општинско веће, Скупштина општине Јавни правобранилац и Општинска управа. У локалној општинској администрацији и јавним установама, чије се плате финансирају из буџета, ради укупно 100 запослених на неодређено време (изабрана и постављена лица у Општини, запослени у Општинској управи, Дечијем вртићу, Библиотеци, Дому културе, Дирекцији за узградњу, ТСЦ) и 14 запослених на одређено време.

5.4 Образовање

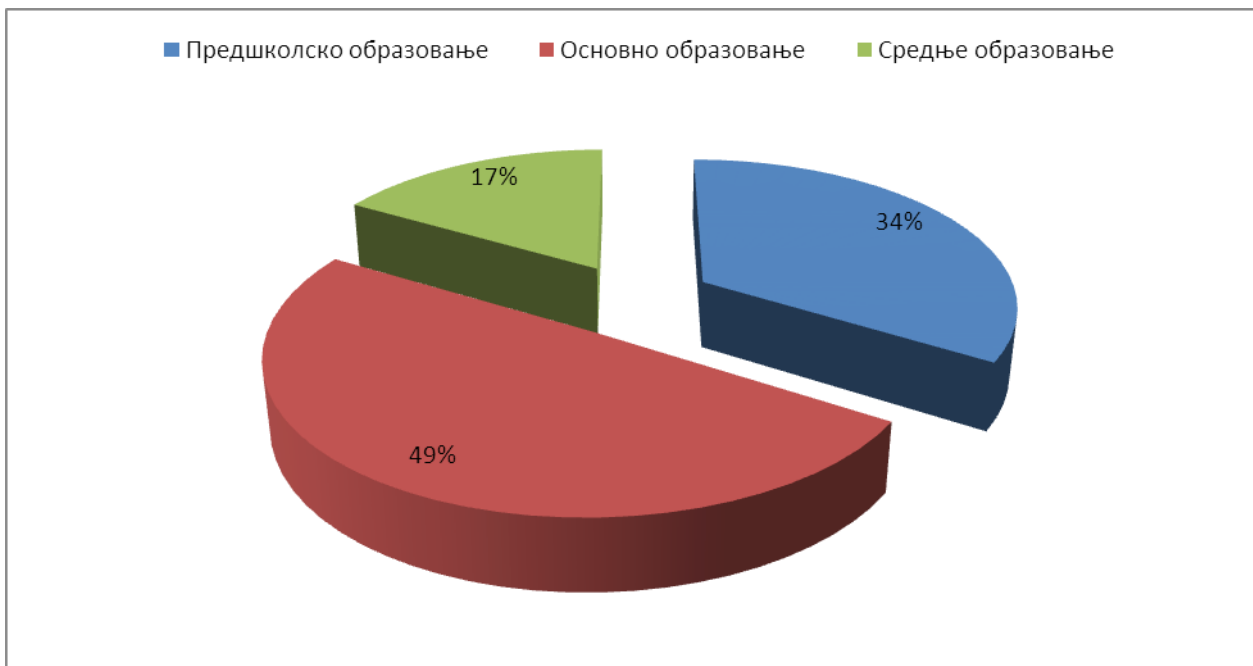
Укупни расходи за образовање из буџета у 2016. години износе **87.330.000** динара и чине 16,9 % укупних расхода (табела 7.).

Образовање	План за 2016. годину	% укупних расхода
Предшколско образовање	29.556.000	4,7%
Основно образовање	43.254.000	6,9%
Средње образовање	14.520.000	2,3%
Укупно	87.330.000	16,9%

Табела 7.

Највише новца се издваја за основно образовање, 44 % од укупне суме намењене за образовање (слика 8.).

Слика 8.

5.5 Јавни дуг

Отплата јавног дуга општине Нова Варош чини 2,55 % укупних расхода буџета и износи 16.000.000 динара у 2016. години (слика 9.). Највећи трошак представља отплата главнице домаћим кредиторима и износи 14 милиона динара, односно 87,5 % ових расхода. На исплату камата потрошиће се 2 милиона динара односно 12,5 % укупних трошкова за отплату дуга.

Слика 9.

5.6 Спорт, култура и туризам

За туризам, спорт и културу планирано је укупно **78.187.000** динара, односно 12,47 % укупних расхода у буџету (табела 8.). Планом је предвиђено највише новца за туристичко-спортски центар „Златар“, што чини скоро 46 % укупних расхода за спорт, културу и туризам (слика10.).

Корисник	План за 2016.	% учешће у расходима
Туристичко-спортски центар "Златар"	35.902.000	5,73%
Дом културе "Јован Томић"	10.990.000	1,75%
Библиотека "Јован Томић"	7.915.000	1,26%
Спортски савез Нова Варош	22.000.000	3,51%
Одељење завичајног музеја Ужице, Историјски архив и удружења	1.380.000	0,22%
Укупно	78.187.000	12,47%

Табела 8.

Слика 10.

Туристичко - спортски центар „Златар“, основан је 2001. године као општинска организација за промоцију и унапређење туризма општине Нова Варош.

Библиотека „Јован Томић“ Нова Варош је отворена 1948. године као Народна читаоница и библиотека. Споразумом између Народне библиотеке и Дома културе 1969. године извршено је спајање Народне читаонице и библиотеке са Домом културе у

једну културну установу под називом „Дом културе Нова Варош“. Библиотека је издвојена 9. октобра 1997. године као посебна радна јединица у оквиру Дома културе.

Народни музеј у Ужицу проглашен је за регионални музеј, надлежан за територију осам општина Златиборског округа (Ужице, Бајину Башту, Косјерић, Пожегу, Ариље, Чајетину, Нову Варош и Сјеницу). Поводом Дана општине Нова Варош, 1. новембра прошле године отворен је Завичајни музеј у Новој Вароши, као део Народног музеја из Ужица, у згради старе Општине. Поставку Музеја чини 240 вредних експоната од праисторије до првих деценија XX века.

5.7 Програми социјалне помоћи

За социјалну помоћ у 2016. години биће издвојено **35.695.000** динара, односно више од 5 % планираних трошкова (табела 9.). Кроз ове програме грађанима ће бити обезбеђена: једнократна новчана помоћ за угрожене категорије становништва, месечна новчана накнада самохраним родитељима, једнократна новчана накнада за свако новорођенче, месечна новчана накнада за незапослене породиље, помоћ старим лицима преко услуга геронто домаћица, ученичке и студенске стипендије.

Програми социјалне помоћи	Намена	2016.	% укупних издатака из буџета
	<i>Плате за запослене, стални трошкови и капитални трансфери</i>	985.000	0,16%
	<i>Стални трошкови</i>	750.000	0,12%
	<i>Услуге по уговору</i>	360.000	0,06%
<i>Центар за социјални рад</i>	<i>Набавка опреме</i>	100.000	0,15%
	<i>Помоћ у кући за стара лица</i>	700.000	0,11%
	<i>Накнаде за социјалну помоћ из буџета-тренутне помоћи</i>	10.000.000	1,59%
	<i>Накнаде за социјалну помоћ из буџета-бесплатан боравак деце на мору</i>	1.000.000	0,16%
	<i>Месечне накнаде за самохране мајке</i>	1.350.000	0,22%
	<i>Накнада за новорођенчад (за подстицај наталитета и смањење сиромаштва)</i>	6.000.000	0,96%
	<i>Накнаде за незапослене породиље</i>	3.500.000	0,59%

<i>Накнаде из буџета за образовање-смиштај и исхрана ученика са хендикепом</i>	750.000	0,12%
<i>Једнократне помоћи избеглим и расељеним породицама</i>	50.000	0,01%
<i>Дотације удружењима из област социјалне заштите</i>	7.400.000	1,18%
<i>Студентске награде</i>	1.950.000	0,31%
<i>Ученичке награде</i>	500.000	0,08%
<i>Награде за вуковце</i>	300.000	0,05%
Укупно	35.695.000	5,69%

Табела 9.

Преко Центра за социјални рад биће исплаћено 10 милиона динара социјалне помоћи из буџета- тренутне помоћи, 1.350.000 динара помоћи за самохране мајке без сталног запослења, биће финансирана помоћ у кући за стара лица преко услуга геронто домаћица као учешће у пројекту у износу од 700.000 динара и боравак најсиромашније деце на мору у износу од 1.000.000 динара.

5.8 Капитални пројекти

Капитални пројекти у општини планирани у 2016. години имају вредност од 175,6 милиона динара и чине 28,02 % укупних расхода у буџету. У табели можете видети првих пет пројеката за које ће бити издвојено највише новца.

Назив пројекта	2016	% укупних издатака буџета
<i>Изградња путева и улица</i>	117.000.000	18,67%
<i>Куповина и опремање индустријске зоне у Кокином Броду</i>	33.500.000	5,34%
<i>Изградња водовода и канализације</i>	10.000.000	1,60%
<i>Зграде и грађевински објекти (Аутобуска станица, Капела наградском гробљу, згарде школа, Спортски терени у селима, Сеоске пијаце)</i>	8.000.000	1,28%
<i>Капитално одржавање објеката у школама</i>	11.506.000	1,84%

Табела 10.

За изградњу улица и путева на територији општине Нова Варош биће издвојено укупно 117 милиона динара. Почетак планираних радова предвиђен је у 2015., а завршетак 2016. године. Планом је предвиђена изградња следећих улица и путева: Пут Буковик-Јавор, Пут Негбина-Јасеново, Пут Радоињска брана-Сеништа, Пут Тавник-Дејанова зора, Пут Д.Бела Река-Виторовићи, МЗ Бистрица (наставак изградње пута према

Љујићима), Пут за Бурађу, Пут Нова Варош-Акмачићи, МЗ Рутоши (наставак изградње пута према Новаковићима), Пут Јасеново-Трудово, Пут Јасеново-Ојковица, МЗ Негбина (од магистралног пута М21-Волујака), МЗ Дражевићи (од магистралног пута М21 до Милошевића). У градским и приградским насељима планирана је изградња: ул.Петловац, ул. Комитска, Ул. Махала, ул.Филипа Вишњића, ул. Првог српског устанка, спој Карађорђево и Светог Саве, ул. Ропде Стевовића (крак), ул. Мајора Илића и Раоничке буне.

За изградњу водовода и канализације у наредне три године биће инвестирано 10.000.000 динара из буџета општине.. Планом је предвиђена изградња:Канализација насеља Петловац, Изградња црпних станица Петловац, Изградња канализације насеља Вионик, Изградња црпних станица на Златару. Изградња водовода: Водовод у МЗ Амзићи (Друловића воденица), Изградња водовода у МЗ Дрмановићи (црвено Врело), Изградња водовода Ђурчића врело, Изградња водовода у МЗ Дебеља, Изградња водовода Буковик.

Од важних капиталних пројеката треба напоменути да се планира изградња индустријске зоне коју треба са 30.000.000 динара да финансира Министарство , а један део је учешће општине.

6. Буџетски приоритети у 2016. години

-изградња улица у градским и приградским насељима

-изградња путева у селима

-изградња водовода и канализације

-унапређење привредног амбијента

-спровођење политике запошљавања

-основно и средње образовање

-социјална и дечија заштита

-развој туризма

-развој пољопривреде